

Projev Zdeňka Paclíka při příležitosti setkání občanů na podporu iniciativy Za odstranění pomníku “Čest a sláva Sovětské armádě”. Setkání se uskutečnilo 25.2.2023 v Litoměřicích v Jiráskových sadech.

Dobrý den dámy a pánové, přátelé, kamarádi

Sešli jsme se dnes u sochy z pomníku “Čest a sláva Sovětské armádě”. Rád bych Vám dnes u této sochy v krátkosti řekl, proč čest a slávu Sovětské armádě **nevzdávat**.

Není asi tajemstvím, že Sovětská armáda od svého vzniku v roce 1946 sloužila jako nástroj Komunistické strany Sovětského svazu v provádění její zahraniční politiky. Sovětská armáda se od druhé světové války účastnila kolem třiceti ozbrojených více či méně válečných konfliktů.

Většinou nešlo o nic menšího než o udržení nebo nastolení komunistické diktatury s cílem podřídit země pod svůj vliv.

Ty konflikty zahrnovaly opravdu celý svět od Koreje přes Afghanistan až po Nikaraguu.

Nám byla Sovětská armáda vždy ukazována jako armáda míru a přátelství, zatímco ve skutečnosti to byla **armáda zkázy a smrti**, která rozsévala smrt na podporu zruďné komunistické ideologie - **ideologie nesnášenlivosti a lži**, ne nadarmo v roce 1983 americký prezident Ronald Reagan označil Sovětský svaz za **Říši zla**. (Určitě znáte jeho slavnou řeč - mnoho z toho lze použít na současnou RFi).

Zkusím připomenout jen tři vojenské zásahy Sovětské armády, které se nás bezprostředně dotýkají geograficky (zeměpisně). Potlačení východoněmeckého povstání dělníků v roce 1953. Potlačení maďarského povstání v roce 1956 a potlačení pražského jara v roce 1968.

Co mají společného tyto tři události? Touhu lidí po svobodě ve vlastní zemi. Touhu po všem tom, co svoboda přináší. Svobodu mluvit, psát, shromažďovat se, svobodně volit, cestovat, pracovat či nepracovat. Prostě to, co samozřejmě, že ani v jediné z těch tří zemí nebylo. V každé té zemi podporovaly změnu statisíce obyvatel. Co měly také společného - vládu vazalského dosazeného komunistického režimu, který ve všech těchto zemích nastolil diktaturu privilegovaných komunistů.

A jak to dopadlo ve všech třech zemích? **Tragicky**. Byla nasazena **Sovětská armáda** k potlačení snahy o změnu. Ve všech těchto případech byly do potlačení nasazeny **tanky** proti neozbrojenému obyvatelstvu. Došlo ke krveprolití, zatýkání, odsouzení, dokonce i k popravám. V NDR se mluví o stovkách obětí, v Maďarsku o tisících až desetitisících a v Československu se mluví o více jak 100 mrtvých. Ve všech případech šlo o tisíce zraněných a statisíce zmarněných šancí na svobodný život.

Vždy následovalo něco, čemu se říkalo **normalizace**. Jen trochu se lidé nadechli, pak je přejely **tanky** a nakonec jim začali stavět modly sovětských vojáku k uctívání.

Mnoho lidí říká: “Tak tu sochu přejmenujte”, a já říkám: “Jedině tak na sochu z pomníku **Potupa a hanba Sovětské armádě. Potupa a hanba Sovětské armádě**”. My však nechceme pomník přejmenovávat - my žádáme, toužíme, dychtíme po tom, **aby byl odstraněn**.

Projev Zdeňka Bárty při příležitosti setkání občanů na podporu iniciativy Za odstranění pomníku „Čest a sláva Sovětské armádě“. Setkání se uskutečnilo 25.2.2023 v Litoměřicích v Jiráskových sadech.

Chci zde promluvit za svou generaci, generaci, která kdysi bytostně, až existenciálně prožívala takzvané Pražské jaro, tedy ten zápas o socialismus s lidskou tvář konce šedesátých let minulého století. Bylo to úžasné! Tehdy byl náš národ jednotný jako snad nikdy předtím a nikdy potom! Všichni, počínaje politickými vězni padesátých let až po poctivé a slušné komunisty, všichni jsme toužili po životě v pravdě, svobodě a spravedlnosti.

Sovětský svaz brutálně rozdrtil tyto naděje Pražského jara svým tanky v srpnu 1968. A začal tvrdý zápas o duši národa. A předpostrašenost, zbabělost a defétismus začínaly nést své plody. Nic na tom počínajícím ohýbání páteří nezměnila ani oběť Jana Palacha, ani Jana Zajíce, který se upálil 25. února, právě dnes je to 54 let. Byli moji vrstevníci, my všichni jsme tehdy cítili tu strašlivou hanbu za pokřívování duše národa, hanbu, kterému se oba snažili zabránit tou jejich obětí nejvyšší.

A začínaly první represe režimu, první lidé byli uvězněni – Anna Šabatová, Ladislav Hejdánek, Petr Uhl, Luděk Pachman, Jaromír Dus, Jan Tesař a desítky dalších, jmenuji zde jen ty neznámější. Komunistický režim potřeboval srazit národ do totalitní poslušnosti, potřeboval, jak to sám ten režim říkal, vrátit se do svého normálu. Potřeboval se normalizovat. Začala normalizace.

K tomu potřeboval režim vedle represe také obnovit své oltáře poslušnosti, ke kterým se lidé měli chodit klanět a manifestovat své ponížení a zklamané naděje o svobodě. A tak nejen že se například v březnu 1972 vedl pár desítek metrů odsud politický proces se zdejším evangelickým farářem Vlastimilem Slámou, ale v témže březnu 1972 vypisuje MNV soutěž na tento pomník s názvem „Čest a sláva Sovětské armádě“. Pomník, který měl nahradit pomník Josipa Džugašviliho – Stalina který byl nedávno odstraněný. Účelem pomníku, jak se pravilo v zadání soutěže, bylo: „vyjadřovat přesvědčivým způsobem míru přátelství československého a sovětského lidu a vyzdvihnout internacionální jednotu našich národů.“ V roce 1975 byl tento pomník okupace a hlavně ponížení z okupace roku 68 instalován.

Jsem přesvědčen o tom, že pokud je kdekoliv umístěna socha, která odkazuje na události, které jsou v rozporu s principy demokracie, svobody a lidských práv, měli bychom ji z veřejného prostoru přemístit do nějakého muzea totality, aby naše děti a naše vnoučata denně – jak je tomu tak zde blízko škol - nenabádal k pružné zbabělosti a poraženectví jejich dědů a pradědů, totiž mojí vlastní generace.

Děkuji za pozornost.

Projev Petra Kvapila při příležitosti setkání občanů na podporu iniciativy Za odstranění pomníku “Čest a sláva Sovětské armádě”. Setkání se uskutečnilo 25.2.2023 v Litoměřicích v Jiráskových sadech.

Dobré odpoledne dámy a pánové,

měl jsem tady původně mluvit o dnešní ruské agresivitě a rozpínavosti a o zločinech ruské armády, aby bylo zřejmé, jak nepřijatelné je, mít zde takový pomník. Ale to je asi zbytečné. Jsou toho momentálně plná média a byli bychom tady do večera.

Tedy jen heslovitě jen pár příkladů:

- sestřelení plného civilního malajsijského dopravního letadla
- protiprávní anexe Krymu
- u nás teroristické útoky ve Vrběticích s oběťmi na životech a miliardovými škodami
- smrtelné útoky jedem na vlastní (ruské) občany na území cizích států
- porušování smluvních závazků v oblasti dodávek energetických surovin s cílem destabilizovat cílové země
- hybridní mediální útoky na demokracie prostřednictvím internetu
- a vrcholné číslo: nevyprovokovaná a stále pokračující brutální válka proti Ukrajině. Rusko neporušuje pouze mezinárodní právo a své vlastní mezinárodně uznané závazky, ale přihlásilo se tímto činem k nejhorším imperialistickým „tradicím“ Sovětského svazu. To, co tam Ruská armáda – pokračovatelka té Sovětské – předvádí, se vymyká běžnému lidskému chápání.

Jsem bohužel už ve věku pamětníka, ale vím proto zcela bezpečně, jak tento pomník sloužil v komunistickému režimu jako jeden z nástrojů masáže veřejného mínění, jako kulisa k povinným hromadným akcím, kterých jsme se museli povinně účastnit od školních let pod pohrůzkou sankcí a represí.

Pod dozorem Sovětské armády naše úřady a silové složky státu tehdy věznily disidenty nebo odpůrce režimu nutily k emigraci, aby zároveň na hermeticky uzavřených a přísně střežených hranicích stříleli do spoluobčanů (280 obětí), kteří se chtěli dostat za svobodu. To vše probíhalo pod dohledem sovětských agentů - tzv. poradců s jejich armádou v zádech připravenou potlačit v zárodku jakýkoliv náznak protestu. Pomník je proto symbolem této odporné doby víc, než čímkoliv jiným.

My (naše iniciativa) nemůžeme vyloučit Rusko z Rady bezpečnosti OSN. My nemůžeme napravit další neřešené velké křivdy komunismu (estébáci si s královskými výsluhami užívají duchody narozdíl od jejich obětí, které ani neměly za aktivního života možnost vydělávat si práci, na kterou měly kvalifikaci a schopnosti).

Děláme tedy aspoň to, co udělat můžeme. Snažíme se odstranit nevkusný militaristický symbol, který tu připomíná dobu zmaru a bezpráví. Osud té sochy je pouze v rukou našeho města, tak pojďme apelovat na naše volené zástupce, aby přijali rozhodnutí ji odstranit. Každý jeden jediný ze zde prezentovaných argumentů by k tomu měl stačit. Ta věc tu přece neměla být už nejméně třicet let. V angličtině existuje takové úsloví: better later than never – lépe později než nikdy. Není to o tom, že se budeme rýpat v historii a dohadovat se, zda je to Rudoarmějec nebo ne. Je to věc morálního kompasu, který v sobě každý máme a společného odhodlání změnit věci k lepšímu aspoň v našem městě.

Projev Vladimíra Římal a při příležitosti setkání občanů na podporu iniciativy Za odstranění pomníku „Čest a sláva Sovětské armádě“. Setkání se uskutečnilo 25.2.2023 v Litoměřicích v Jiráskových sadech.

Jmenuji se Vladimír Římal a narodil jsem se v Litoměřicích, támhle jsem chodil od 1. třídy, vedle pak na gymnázium maturoval, sem do této školy jsem vodil dceru, dnes tady denně venčím psa. Jsem prostě domorodec. Pamatuji si sokol po Stalinově pomníku, kolem kterého jsme si jako děti hráli. Ten veliký, bezejmenný, opuštěný patník vyměnili komunisti za ještě větší pomník „Čest a sláva Sovětské armádě“, normalizační pomník okupační moci zamlžovaný dodnes legendou o rudoarmějci osvoboditeli.

Podle zadání „Sochařsko architektonické soutěže na pomník Čest a sláva Sovětské armádě v Litoměřicích“, vypsané MěstNV Litoměřice v březnu 1972, neměl pomník připomínat žádné oběti, ale měl jiné poslání. Pomník měl „přesvědčivým způsobem vyjadřovat naše přátelství, přátelství československého a sovětského lidu a vyzdvihnout internacionální jednotu našich národů“. O osvobození 1945 ani slovo.

Viděno optikou propagandisty je nutné přiznat realizátorům sochy skvělý výběr pro umístění pomníku. Pohledově exponované nároží parku a otevřený prostor na horizontu frekventované ulice zaručuje, že zde umístěnou dominantu nepřehlédnete. Můžete tady shromáždit spoustu pionýrů a kázat a slavit... Ze stejných důvodů zde už stály pomníky od císaře pána po Stalina, tedy prověřené místo. Vzhledem k tomu, jak často se zde ideologií nacucané památníky střídaly, dalo by se říci, že se jim tu moc nedaří. Naopak.

Umístění mezi školami zapisuje trvalou přítomnost propagovaného symbolu ve vzpomínkách generací školáků a studentů. Je to vidět na současném rozpolceném vnímání pomníku litoměřickou veřejností. Manipulaci a podsouvání vylhaného symbolu se tady daří již skoro 50 let. Jakkak se naším učitelům a dětem učí o občanské společnosti a demokracii s tímhle symbolem pošlapání těchto hodnot přímo pod okny školy. Je možné brát takovou výuku vážně?

Tento rozpor má jediné řešení a to je odstranění pomníku. Je symbolem normalizace, za které byl pomník zrealizován, je ostudou města, že nebyl po r. 89 odstraněn, je vinou nás všech, že jsme s tím dodnes nic nedělali. A bude naší hanbou nadále, jestliže tak neuděláme teď. Proto vyzvěme zástupce města, aby tento stav co nejdříve napravili.

Děkuji za pozornost.